

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

2013 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ağustos 2014

İÇERİK

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI	1
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI HAC VE UMRE HESABI	8

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

DİYANET İŞLERİ
BAŞKANLIĞI

2013 YILI DENETİM
RAPORU

İÇİNDEKİLER

KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	3
SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	3
DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	3
DENETİM GÖRÜŞÜ	5

KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Mali Yapı

Diyanet İşleri Başkanlığı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli I sayılı Cetvelde yer alan genel bütçeli idarelerden olup, faaliyetlerini merkezi yönetim bütçe kanunlarıyla verilen ödeneklerle gerçekleştirmektedir. 2013 Yılı Bütçesiyle Diyanet İşleri Başkanlığına 4.604.649.000-TL ödenek tahsis edilmiştir. Bu tutar Merkezi Yönetim Bütçesinin % 1,13'üne tekabül etmektedir. 2013 yılı toplam ödenek tutarı ise yıl içinde alınan ödeneklerle 4.960.893.631 TL olmuştur.

Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosuna göre Bakanlığın 2013 yılı bütçe gideri 4.971.484.728,65 TL olarak gerçekleşmiştir.

Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Başkanlık mali işlemlerini 5018 sayılı Kanun ile belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanununun 49 uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.” denilmektedir.

Çerçeve hesap planı ile düzenlenecek mali raporların şekil, süre ve türleri Kanununun 49 ve 50 nci maddelerine dayanılarak düzenlenip Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Bu düzenlemelere göre; muhasebe sistemi tahakkuk esaslıdır. Mali yıl esasına göre tutulmaktadır. Kamu İdaresinin bütün varlık ve yükümlülükleri, gelir ve giderleri ile

garantileri gibi tüm mali işlemlerini kapsar.

Mali raporlamanın amacı; yöneticilere, kamuoyuna ve denetim yetkililerine bilgi sunmaktır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin “Amaç” başlıklı 1 inci maddesinde; *“Bu yönetmeliğin amacı genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin esas, usul, ilke ve standartların belirlenmesidir.”* hükmü yer almaktadır.

Bu amacın gerçekleştirilmesi için; işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi ile birlikte muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanan mali tabloların belirlenen sürelerde yönetim ve ilgililerin bilgisine sunulması gerekmektedir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 117 inci maddesinde kapsama dahil kamu idarelerince düzenlenecek mali tablolar ile bu tabloların şekil ve türleri belirlenmiştir.

Aynı Yönetmeliğin 118-135 inci maddelerinde bu tabloların “her bir kamu idaresi” esasına göre düzenleneceği; 144 üncü maddesinde muhasebe birimlerinin ve kamu idarelerinin yöneticilerinin mali raporlar ve tabloların düzenli olarak hazırlanmasından sorumlu olduğu; 136 ncı maddesinde ise ihtiyaca göre aylık üç aylık ve yıllık olarak hazırlanarak, altı aylık ve yıllık dönemler itibarıyla ilgili olduğu dönemi izleyen üç ay içerisinde Resmi Gazete'de yayınlanacağı belirtilmiştir.

Başkanlığın muhasebe hizmetleri merkezde Merkez Saymanlık Müdürlüğü, taşrada ise defterdarlıklar tarafından yürütülmektedir.

DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde hazırlanarak kamuoyunun bilgisine ve denetim yetkililerine zamanında sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla, denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek; mali rapor ve tablolardan yararlanacak olanlara makul güvence vermek amacıyla mali raporların güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek; kaynakların etkili, ekonomik ve mevzuatına uygun kullanılmasının sağlanması amacıyla kurulup işletilmesi gereken mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi,

belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Denetim, mali saydamlığın ve hesap verilebilirliğin sağlanması amacıyla; kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla tasarlanmıştır.

Diyanet İşleri Başkanlığı mali işlemlerini, 5018 sayılı Kanunun 49 ve 50 nci maddelerine dayanılarak düzenlenip Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenen esaslara uygun olarak raporlamak zorunda olup, denetimin bu mali tablolar dikkate alınarak gerçekleştirilmesi hedeflenmekle birlikte;

Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin, muhasebe ve raporlama sisteminin kurulması için, Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslara 8/12/2013 tarih ve 28845 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan değişiklik ile eklenen geçici maddede, hesap dönemi sonunda verilecek defter, mali tablo ve belgelerden bütçe giderleri ve ödenekler tablosu, taşınır kesin hesap cetveli ve taşınır hesabı icmal cetveli dışında, düzenlenmesi gereken diğer mali raporların Sayıştaya gönderilmesi 2013, 2014 ve 2015 yıllarını kapsamak üzere üç yıl ötelenmiştir.

Bu itibarla denetim, Sayıştaya sunulan bütçe giderleri ve ödenekler tablosu, taşınır kesin hesap cetveli ve taşınır hesabı icmal cetveli ile bu cetvellere esas iş ve işlemlerin mevzuata uygunluğuna yönelik olarak gerçekleştirilmiştir.

Denetim çalışmalarında ayrıca; Başkanlığın muhasebe birimlerindeki cetvel ve belgeler ile bu birimlerdeki yevmiye kayıtları ve bunlara esas belgeler; harcama birimlerinde gerçekleşen mali iş, işlem ve kararlara ait belgeler tamlık, doğruluk, tutarlılık ve tabi olduğu mevzuatına uygunluk açısından incelenmiştir.

DENETİM GÖRÜŞÜ

“Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar”da 8/12/2013 tarihinde yapılan değişiklikle eklenen Geçici 1 inci maddesi uyarınca, Kamu İdaresi tarafından 2013 yılına ilişkin olarak Sayıştaya sunulan bütçe giderleri ve ödenekler tablosu, taşınır kesin hesap cetveli ve taşınır hesabı icmal cetveli ile “Denetimin Dayanağı, Amacı, Yöntemi ve Kapsamı” bölümünde belirlenen çerçevede gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin, kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğuna ilişkin yapılan denetimi sonucunda TBMM’nin bilgisine sunulacak önemde bir husus tespit edilmemiş olup kamu zararı iddialarına ilişkin hususlara yargılamaya esas raporda yer verilecektir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06100 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 40 94

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.tr>

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

DİYANET İŞLERİ
BAŞKANLIĞI HAC VE
UMRE HESABI

2013 YILI DENETİM
RAPORU

İÇİNDEKİLER

KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	10
DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	11
SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	11
DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	12
DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI.....	13
DENETİM GÖRÜŞÜ	15
DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	16
EKLER.....	18

KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Mali Yapı

Hac ve umre hesabı, 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanununun 13 üncü maddesi ve Hac ve Umre Seyahatleri İle İlgili İşlerin Diyanet İşleri Başkanlığınca Yürütülmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararının 9 uncu maddesinin verdiği yetkiye istinaden; Hac ve Umre Komisyonunun yurt içinde ve yurt dışında uygun göreceği bankalarda, Türkiye Diyanet Vakfı tarafından “Hac ve Umre Hesabı” adı altında açılan ve ayrı bir kamu idaresi vasfı da kazandırılmamış özel hesapların genel adıdır. Söz konusu hesapta toplanan paralar 633 sayılı Kanunda ifade edildiği gibi kamu kaynağı ve kamu geliri olarak sayılmamaktadır.

Belirlenen hac ve umre ücretleri Diyanet İşleri Başkanlığı'nın denetiminde, Türkiye Diyanet Vakfınca açılacak Hac ve Umre Hesabına yatırılmaktadır. Anılan Vakıfça açılan Hac ve Umre Hesabından hac ve umre hizmetleri, Başkanlığın yurt içi ve yurt dışındaki faaliyetleri, eğitim, öğretim, yayın, bilimsel proje ve araştırma faaliyetleri, konferans, sempozyum ve benzeri toplantılar ile dinî nitelikli diğer hizmet ve faaliyetler için gereken harcamalar yapılmaktadır. Harcamalar, Diyanet İşleri Başkanı veya görevlendireceği bir başkan yardımcısının başkanlığında Hac ve Umre Hizmetleri Genel Müdürü, üç genel müdür ve bir hukuk müşavirinden oluşan Hac ve Umre Komisyonu kararlarına dayanılarak yapılmaktadır.

Hac ve Umre Komisyonu, tahmini harcamalarının her hac mevsimi sonunda, hangi hizmet ve faaliyetlere hangi miktar ve oranlarda ve hangi şartlarda yapılacağına dair kararlarını bir program çerçevesinde belirlemektedir.

Hac ve Umre Hesabının 2013 yılı bütçe toplamı 86.575.000 TL'dir

Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Hac ve umre hesabına ilişkin muhasebe işlemleri Türkiye Diyanet Vakfınca vakıfların tabi olduğu mevzuat hükümlerine göre yürütülmektedir. Vakfın söz konusu muhasebe kayıtlarını Vakıflar Yönetmeliğinin 50 nci maddesinin 1.fıkrası gereğince; Vakıflar Tek Düzen Hesap Planına uygun bir şekilde tutması, bilânço ve gelir-gider tablolarını da bu plan ekindeki örnek tablolara göre düzenlemesi gerekmektedir.

Vakfın, muhasebe kayıtlarını ve belgelerini 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirtilen hükümlere uygun olarak yapması, kayıtlarını Maliye Bakanlığı tarafından 26.12.1992 tarih ve 21447 sayılı resmi gazetede yayımlanan 1 Sıra nolu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile 16.12.1993 tarih ve 21790 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2 Sıra nolu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği hükümlerine uygun olarak düzenlemesi gerekmektedir.

Hac ve umre hesabı ile ilgili tutulması gereken defter ve belgeler; Vakıflar Yönetmeliğinin 51 nci maddesi gereğince bilanço, gelir-gider tablosu, karar defteri, yevmiye defteri, büyük defter, envanter defteri ile yardımcı defterlerden oluşmaktadır. Bu defter ve tablolar tarafımıza sunulmuş ve denetimimiz bu defter ve tablolar dikkate alınarak sonuçlandırılmıştır. Denetim görüşü temel mali tablolar olan bilanço ve gelir-gider tablosuna verilmiştir.

DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde hazırlanarak kamuoyunun bilgisine ve denetim yetkililerine zamanında sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından ,etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolardan yararlanacak olanlara makul güvence vermek amacıyla mali raporların güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş

bildirmek,kaynakların etkili ve ekonomik ve mevzuatına uygun kullanılmasının sağlanması amacıyla kurulup işletilmesi gereken mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Hac ve umre hesabının mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1:

2013 yılı mali tablolarında maddi duran varlıklar, geçmiş yıllar zararları ve satışların maliyetine ilişkin kalemlerin hatalı olması

A) Birikmiş Amortismanların Maddi Duran Varlıklardan fazla olması.

1 sıra numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde 257-Birikmiş Amortismanlara'a ilişkin şu açıklamalar yer almaktadır.

“257. BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)

Maddi duran varlık bedellerinin, kullanılabilirleri süre içerisinde yok edilebilmesini sağlamak amacıyla kullanılan hesaptır.

İşleyişi :

Ayrılan amortismanlar, ilgili gider hesapları karşılığında bu hesaba alacak; kullanım hakkı sona erenler ya da elden çıkarılanlar hesaba borç, ilgili varlık hesabına alacak kaydedilir.”

Buna göre maddi duran varlıklar için ayrılan birikmiş amortismanların varlıkların değerinden fazla olması mümkün gözükmemektedir. Ancak, hac ve umre hesabına ait 31.12.2013 tarihli bilançonun incelenmesi sonucunda maddi duran varlıkların 6.304.984,71TL, birikmiş amortismanların ise 9.131.927,12 TL olduğu görülmüştür.

B) Geçmiş Yıllar Zararları'nın (-) değerinde olması gerekirken (+) değerinde olması

1 sıra numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin “c) Özkaynaklara İlişkin İlkeler” kısmında “Özkaynakların bilançoda net olarak gösterilmesi için geçmiş yıllar zararları ile dönem zararı, özkaynaklar grubunda indirim kalemleri olarak yer alacağı” ifade edilmektedir.

Ancak, hac ve umre hesabına ait 31.12.2013 tarihli bilançonun incelenmesi sonucunda Özkaynaklar hesap grubunda Geçmiş Yıllar Zararları'nın - 27.225,32 TL olması gerekirken 27.225,32 TL olduğu görülmüştür.

C) Hac ve umre hizmeti ile ilgili olmayan giderlerin 62-Satışların Maliyeti bölümünde yer alması.

1 Sıra nolu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde;

"62. SATIŞLARIN MALİYETİ (-)

İşletmenin dönem içindeki stok hareketleri ile satılan mamul, yarı mamul, ilk madde ve malzeme ile ticari mal gibi maddelerin ve satılan hizmetlerin maliyetini kapsar.

Başka bir deyişle dönem içinde alıcılara satılan ya da devredilen mal ve hizmetlerin üretimi (imalatı) ya da satın alınması için yapılan tüm giderleri içerir.

65. DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)

İşletmenin esas faaliyetleri dışında kalan olağan faaliyetlerle ilgili gider ve zararları içerir."

hükümleri yer almaktadır.

Hac ve Umre Seyahatleriyle İlgili İşlerin Diyanet İşleri Başkanlığınca Yürütülmesine Dair Yönetmelikte tanımlanan ve Hac ve umre hizmeti sunumundan artacak meblağdan karşılanacağı belirtilen (Diyanet İşleri Başkanlığı'nın sair hizmet ve faaliyetlerini gerçekleştirebilmek amacıyla yapılan) harcamalar, niteliği itibarıyla hac ve umre hesabının esas faaliyeti olan hac ve umre hizmeti sunum faaliyeti dışında ilgili mevzuatta öngörülmüş olağan bir faaliyetten kaynaklanan giderlerdir. Bu nedenle sözkonusu giderlerin 65-Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar Hesap Grubunda yer alması gerekir.

Ancak, hac ve umre hesabına ait 01.01.2013-31.12.2013 tarihi Gelir Tablosunda bütün giderlerin 62- Satışların Maliyeti bölümünde yer aldığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında: -1/A maddesi ile ilgili olarak, döviz cinsinden alınan demirbaşların TL karşılıklarını TL cinsinden alınan demirbaşlara ilave edilmesi gerekirken sehven farklı hesap kodlarına giriş yapıldığı için birikmiş amortismanların maddi duran varlıklardan daha yüksek çıktığı, 2014 yılı hesap döneminde kayıt düzeltilmesi yapılarak hatanın giderileceği,

-1/B maddesi ile ilgili olarak, söz konusu hatanın bilgisayar kayıtlarındaki programsal bir nedenden kaynaklandığının tespit edildiği, (-) değer olarak düzeltileceği,

-1/C maddesi ile ilgili olarak ise, hac ve umre için yapılan harcamalar ile hac ve umre dışında yapılan harcamaların hesap kodlarını ayrı ayrı olduğu; her bir hizmet kalemi için yapılan harcamaların da ayrı ayrı kaydedildiği; bu harcamaların gelir tablosuna işlenmesi esnasında 62- Satışların Maliyeti bölümüne kaydedildiği; hac ve umre ile ilgili harcamaların 62- Satışların Maliyeti bölümüne, hac ve umre dışında mevzuat gereği yapılan diğer harcamaların ise 65- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar hesap grubuna işlenmesi için en kısa sürede düzeltme işlemi hususunda gerekli çalışmalar yapılacağı

ifade edilmektedir.

Sonuç olarak: Kamu idaresince alınan cevapta tespit edilen bulguların sehven yapılan birtakım hatalı muhasebe kayıtlarından ileri geldiği ve söz konusu hataların ilerleyen yılda düzeltileceği anlaşılmaktadır. Yapılan hatalı kayıtlar neticesinde 2013 yılı bilançosunun duran varlıklar grubu ve özkaynaklar hesap grubunda yer alan rakamların yanlış olduğu, gelir tablosundaki satışların maliyeti bölümünün gerçeği yansıtmadığı düşünülmektedir.

DENETİM GÖRÜŞÜ

Diyanet İşleri Başkanlığı Hac ve Umre Hesabı 2013 yılına ilişkin mali rapor ve tablolarının “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde açıklanan nedenlerden dolayı doğru ve güvenilir bilgi içermediği kanaatine varılmıştır.

DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1:

Yurtdışı hac ve umre ücretlerinin din hizmetleri ataşelikleri tarafından belirlenmesi

Yurtdışı hac ve umre seyahat ücretlerinin yetkili kurul ve komisyonlar yerine din ataşelikleri tarafından belirlendiği tespit edilmiştir.

633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun'un 13 üncü maddesinde hac ve umre hizmet bedelini belirleme yetkisi Bakanlıklararası Hac ve Umre Kurulu'na verilmiştir. 30.10.2011 tarih ve 28100 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2011/2347 sayılı Hac ve Umre Seyahatleri ile İlgili İşlerin Diyanet İşleri Başkanlığınca Yürütülmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı'nın 7 inci maddesinde; hacca gidecekler için konaklama türlerini, tavan ücretlerini ve ön kayıt ücretlerini belirleme yetkisi Bakanlıklararası Hac ve Umre Kuruluna, 8 inci maddesinde kurul tarafından belirlenen tavan ücretlerini esas alarak hac ve umre seyahat ücretlerini konaklama türlerine göre tespit etme yetkisi de hac ve umre komisyonuna verilmiştir.

Görev ve yetkilerin tadadı ve tahdidi bir şekilde tayin edildiği yukarıdaki yasal düzenlemeler çerçevesinde; yurtiçi ve yurtdışı hac ve umre hizmet bedellerini belirleme yetkisinin Bakanlıklararası Hac ve Umre Kurulu ile Hac ve Umre Komisyonunda olduğu açıktır. Ancak uygulamada yurtdışından hacca veya umreye gideceklerin hac ve umre ücretlerinin din hizmetleri ataşelikleri tarafından belirlendiği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında: Hac ve umre seyahat ücretlerinin belirlenmesine ilişkin mevzuat ve uygulamadan bahsetmekte; Avrupa ülkelerinden hacca gideceklerin ücretlerini her Avrupa ülkesinin kendi şartları içerisinde belirlediğini, ancak yurtdışı din hizmetleri müşavirlik ve ataşelik teşkilatı bulunan ülkelere hacca gitmek isteyen vatandaşlarımıza hac ve umre yapmak üzere yardımcı olmak amacıyla, müşavirlik ve ataşelikler bu vatandaşlarımız adına Suudi Arabistan'da hizmet satın alındığını, bu iş için harcadıkları ücretleri de ilgili müşavirlik ve ataşeliklerin tahsil ettiğini; Diyanet İşleri Başkanlığınca, ilgili ülkedeki verilecek hizmet karşılığı tam olarak bilinemediğinden, sadece, Suudi Arabistan için kendi ülkemizdeki vatandaşlarımıza verdiğimiz hizmet karşılığı alınacak ücret kadar diğer ülkelere gelen vatandaşlarımızdan ücret alındığını, bu sebeple, diğer ülkelerin aldığı karara müdahale anlamı taşıyan bir karar alınması uygun görülmediğinden, yurt dışından hacca giden

vatandaşlarımızın ödeyecekleri ücretlerin ilgili ülke din hizmetleri müşavir ve ataşeliklerince tespit edildiğini ifade etmektedir.

Sonuç olarak: Öncelikle, bulguda da belirttiğimiz gibi, hac ve umre seyahat ücretlerini konaklama türlerine göre tespit etme yetkisi ilgili kanun ve Bakanlar Kurulu kararınca, Bakanlıklararası Hac ve Umre Kurulu tarafından belirlenen tavan ücretlerini esas alarak hac ve umre komisyonuna verilmiştir.

Kamu idaresince, Avrupa ülkelerinden hacca gideceklerin ücretlerini her Avrupa ülkesinin kendi şartları içerisinde belirlediği, Diyanet İşleri Başkanlığınca, ilgili ülkedeki verilecek hizmet karşılığı tam olarak bilinemediğinden, sadece, Suudi Arabistan için kendi ülkemizdeki vatandaşlarımıza verdiğimiz hizmet karşılığı alınacak ücret kadar diğer ülkelerden gelen vatandaşlarımızdan ücret alındığını, diğer ülkelerin aldığı karara müdahale anlamı taşıyan bir karar alınması uygun görülmediğinden, yurt dışından hacca giden vatandaşlarımızın ödeyecekleri ücretlerin ilgili ülke din hizmetleri müşavir ve ataşeliklerince tespit edildiğini ifade edilmektedir.

İlgili ülkede verilecek hizmet karşılığının tam olarak bilinmemesine rağmen ücretlerin yasal dayanak olmaksızın müşavir ve ataşeliklerce belirlendiği bir durumda, ücretlerin yasal olarak bu yetkiye sahip olan hac ve umre komisyonunca belirlenememesinin nedeni anlaşılamamaktadır. Ayrıca, yine Diyanet İşleri Başkanlığı teşkilatı içerisinde yer alan müşavir ve ataşeliklerin kanuni dayanak olmaksızın bu ücretleri belirlemesi diğer ülkelerin aldığı karara müdahale anlamı taşımazken, kanunen bu yetkiye sahip olan hac ve umre komisyonunun alacağı bir karar ile söz konusu ücretleri belirlemesinin diğer ülkelerin aldığı karara müdahale anlamı taşımayacağı da açıktır.

Sonuç olarak, hac ve umre komisyonuna verilen bir yetkinin kanuni dayanağı olmaksızın din hizmetleri müşavir ve ataşeliklerince kullanılmasında hukuka uyarlık bulunmadığı düşünülmektedir.

Öneri:

Yurtdışından hac ve umreye gidecek vatandaşlarımız için belirlenecek hac ve umre seyahat ücretlerinin hac ve umre komisyonunun alacağı bir karar ile tespit edilmesinin sağlanması gerekmektedir.

EKLER

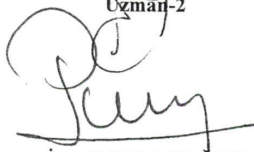
EK-1: KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI

HAC VE UMRE HESABI'NIN 01.01.2013 VE 31.12.2013
TARİHLİ BİLANÇOSU

AKTİF(VARLIKLAR)

	ÖNCEKİ DÖNEM		CARİ DÖNEM	
	2012		2013	
I-DÖNEN VARLIKLAR		376.737.116,32		678.770.161,11
A-HAZIR DEĞERLER	248.593.140,31		375.272.489,62	
B-MENKUL KIYMETLER	3.008.649,36			
1-MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)				
C-TİCARİ ALACAKLAR	4,80			
1-ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)				
2-ŞÜPHELİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)				
D-DİĞER ALACAKLAR	114.059.368,78		291.012.339,39	
1-ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)				
2-ŞÜPHELİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)				
E- STOKLAR				
1-DİĞER STOKLAR	4.380.211,80		5.194.612,31	
2-STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞ. (-)				
3-VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI				
F-GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE TAHAKKUKLARI	21.212,98		1.186.611,50	
G-DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	6.674.528,29		6.104.108,29	
DÖNEN VARLIKLAR TOPLAMI	376.737.116,32		678.770.161,11	
II-DURAN VARLIKLAR				
A-TİCARİ ALACAKLAR				
B-DİĞER ALACAKLAR				
C-MALİ DURAN VARLIKLAR				
D-MADDİ DURAN VARLIKLAR	1.737.007,50		2.826.942,41	
1-MADDİ DURAN VARLIKLAR (BRÜT)	6.570.190,50		6.304.984,71	
2-BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)	-8.307.198,00		-9.131.927,12	
3-YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR				
4-VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI				
E-MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR				
1-MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIK (BRÜT)				
2-BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)				
3-VERİLEN AVANSLAR				
F-ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR				
1-ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR (BRÜT)				
2-BİRİKMİŞ TÜKENME PAYLARI				
3-VERİLEN AVANSLAR				
G-GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI				
H-DİĞER DURAN VARLIKLAR				
DURAN VARLIKLAR TOPLAMI		-1.737.007,50		-2.826.942,41
AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI		375.000.108,82		675.943.218,70

Erol ÇAKIR
Hac ve Umre Muhasebe Müdürlüğü
Uzman-2

İsmail PALAKOĞLU
Türkiye Diyanet Vakfı
Genel Müdürü

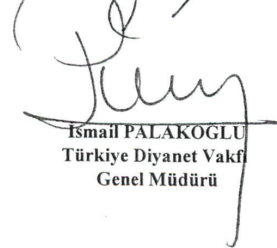
İsmail SOYSAL
Hac ve Umre Muhasebe Müdürlüğü
Muhasebe Müdürü

Ergün YÜCEL
Harcama Yetkilisi
Hac ve Umre Hizmetleri
Genel Müdür V.

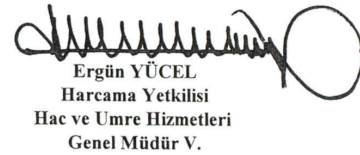
HAC VE UMRE HESABI'NIN 01.01.2013 VE 31.12.2013 TARİHLİ BİLANÇOSU
PASİF(KAYNAKLAR)

	ÖNCEKİ DÖNEM		CARİ DÖNEM	
	2012		2013	
I-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		123.817.673,02		285.577.977,61
A-MALİ BORÇLAR				
B-TİCARİ BORÇLAR	840,00		840,00	
1-BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)				
C-DİĞER BORÇLAR	123.610.814,06		284.308.101,48	
1-BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)				
D-ALINAN AVANSLAR				
E-ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	15.442,96		8.320,13	
F-BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI				
1-DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER KARŞILIKLARI				
2-DÖNEM KARININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER (-)				
3-KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI				
4-DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI				
G-GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAH.	190.576,00		1.260.716,00	
H-DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR				
KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI	123.817.673,02		285.577.977,61	
II-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR				
A-MALİ BORÇLAR				
B-TİCARİ BORÇLAR				
C-DİĞER BORÇLAR				
D-ALINAN AVANSLAR				
E-BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI				
F-GELECEK YILLARA AİT GELİRLER GİDER TAH.				
G-GİDER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR				
III-ÖZ KAYNAKLAR		251.182.435,80		390.365.241,09
A-ÖDENMİŞ SERMAYE				
1-SERMAYE				
2-ÖDENMİŞ SERMAYE				
B-SERMAYE YEDEKLERİ				
1-HİSSE SENEDİ İHRAÇ PRİMLERİ				
2-HİSSE SENEDİ İPTAL KARARLARI				
3-M.D.V.YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI				
4-İŞTİRAKLER YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI				
5-DİĞER SERMAYE YEDEKLERİ				
C-KAR YEDEKLERİ				
1-YASAL YEDEKLER				
2-STATÜ YEDEKLERİ				
3-OLAĞANÜSTÜ YEDEKLERİ				
4-DİĞER KAR YEDEKLERİ				
5-ÖZEN FONLAR				
D-GEÇMİŞ YILLAR KARLARI	522.853.852,54		346.881.508,56	
E-GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)	-219.939.929,54		27.225,32	
F-DÖNEM NET KARI/ZARARI	-51.731.487,20		43.456.507,21	
ÖZ KAYNAKLAR TOPLAMI				
PASİF (KAYNAKLAR) TOPLAMI		375.000.108,82		675.943.218,70

Erol ÇAKIR
Hac ve Umre Muhasebe Müdürlüğü
Uzman-2

İsmail PALAKOĞLU
Türkiye Diyanet Vakfı
Genel Müdürü

İsmail SOYSAL
Hac ve Umre Muhasebe Müdürlüğü
Muhasebe Müdürü

Ergün YÜCEL
Harcama Yetkilisi
Hac ve Umre Hizmetleri
Genel Müdür V.

HAC VE UMRE HESABI'NIN 01.01.2013-31.12.2013
TARİHLİ GELİR TABLOSU

	ÖNCEKİ DÖNEM		CARİ DÖNEM	
	2012	2013	2012	2013
c-DİŞARDAN SAĞLANAN FAYDA VE HİZMETLER				
-HAC HİZMETLERİNE AIT GİDERLER	57.092.538,26			61.699.178,37
-HAC SAĞLIK HİZMETİ GİDERLERİ	3.633.113,74		4.666.812,98	
-HAC DİĞER HİZMET GİDERLERİ	8.420.216,42		8.618.755,67	
-UMRE HİZMETLERİNE AIT GİDERLER				
-UMRE SAĞLIK HİZMET GİDERLERİ	2.233.440,00		1.116.720,00	
-UMRE DİĞER HİZMET GİDERLERİ	8.580.469,58		9.936.854,74	
-66.MADDE HARCAMALARI	34.225.298,52		37.360.034,98	
d-CESİTLİ GİDERLER	3.589.569.314,20		3.362.432.902,85	
-HAC HİZMETLERİNE AIT GİDERLER				
MAHKEME-NÖTER TAPU MASRAFI GİDERLERİ	726,63		81,76	
TEMSİL VE AĞIRLAMA GİDERLERİ	32.869,48		18.751,09	
HAC PARASI (UÇAK BİL,BED,İADELERİ				
DÖVİZ HESABINDAN İNTİKAL EDEN				
HAC DÖVİZ DEĞİŞİM KARŞILIĞI	2.156.847.062,16		2.003.316.592,03	
-UMRE HİZMETLERİNE AIT GİDERLER				
TEMSİL VE AĞIRLAMA GİDERLERİ	5.355,06		4.349,96	
UMRE DÖVİZ DEĞİŞİM KARŞILIĞI	1.432.683.300,87		1.359.093.128,01	
e-VERGİ RESİM VE HARÇLAR	45.418,18		92.878,18	
f-AMORTİSMAN VE TÜKENME PAYLARI	365.821,92		195.981,67	
TL İLE ALINAN SABİT KIYMETLER AMORTİSMANI				
-DEMİRBAŞLARDAN AYRILAN AMORTİSMAN.	148.088,42		66.631,43	
-TAŞITLARDAN AYRILAN AMORTİSMAN.	217.720,78		129.337,52	
-BİNALARDAN AYRILAN AMORTİSMAN.	12,72		12,72	
4-DİĞER SATIŞLARIN MALİYETİ(-)				
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI				
D-FAALİYET GİDERLERİ (-)				
1-ARAŞTIRMA VE FELİŞTİRME GİDERLERİ(-)				
2-PAZARLAMA -SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ(-)				
3-GENEL YÖNETİM GİDERLERİ(-)				
FAALİYET KARI VEYA ZARARI				
E-DİĞ-FAAL-OLAĞAN GELİR VE KARLAR				
1-İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ				
2-BAĞLI ORTAKLARDAN TEMETTÜ GELİRLERİ				
3-FAİZ GELİRLERİ	311.972,00		872.160,15	
4-KOMİSYON GELİRLERİ				
5-KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR				
6-MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI				
7-KAMBİYO KARLARI	302.787,87		872.160,15	
8-REESKONT FAİZ GELİRLERİ				
9-FAALİYETLE İLGİLİ-OLAĞ-GEL-VE KARLAR				
				42.584.347,06

HAC VE UMRE HESABININ 01.01.2013-31.12.2013
TARİHLİ GELİR TABLOSU

	ÖNCEKİ DÖNEM		CARİ DÖNEM	
	2012		2013	
F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)	0,00		0,00	
1-KOMİSYON GİDERLERİ				
2-KARŞILIK GİDERLERİ				
3-MENKUL KIYMAT SATIŞ ZARARLARI(-)				
4-KAMBİYO ZARARLARI(-)				
5-REESKONT FAİZ GİDERLERİ(-)				
6-DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR				
G-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)				
1-KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ(-)				
2-UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ(-)				
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR		-51.731.487,20		43.456.507,21
H-OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR				
1-ÖNCEKİ DÖNEM GELİR VE KARLAR				
2-DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR				
H-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)				
1-ÇALIŞMAYAN KISIM GİDER VE ZARARLAR(-)				
2-ÖNCEKİ DÖNEM GİDER VE ZARARLAR(-)				
3-DİĞER OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR(-)				
DÖNEM KARI VEYA ZARARI		-51.731.487,20		43.456.507,21
J-DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜKLER KARŞILIKLARI (-)				
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI		-51.731.487,20		43.456.507,21

Erol ÇAKIR
Hac ve Umre Muhasebe Müdürlüğü
Yazman-2

İsmail SOYSAL
Hac ve Umre Muhasebe Müdürlüğü
Muhasebe Müdürü

İsmail HALAKOĞLU
Türkiye Diyanet Vakfı
Genel Müdürü

Ergün YÜCEL
Harcama Yetkilisi
Hac ve Umre Hizmetleri
Genel Müdür V.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06100 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 40 94

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.tr>